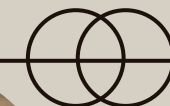


ПІЗНЯ СХОЛАСТИКА: ОГЛЯД І КЛЮЧОВІ КОНЦЕПТИ

ПІЗНЯ СХОЛАСТИКА — ЦЕ ЕТАП РОЗВИТКУ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ XIV–XVI СТОЛІТЬ, ЩО ВІДЗНАЧАЄТЬСЯ ПОСТУПОВИМ ПЕРЕХОДОМ ВІД СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ТЕОЛОГІЇ ДО РАННЬОМОДЕРНОГО МИСЛЕННЯ. ЦЕЙ ПЕРІОД ЗНАМЕНУЄ ПОШУК НОВИХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ, РОЗШИРЕННЯ НАУКОВИХ ЗНАНЬ І КРИТИКУ ТРАДИЦІЙНИХ ДОГМАТІВ. КЛЮЧОВІ ТЕМИ ВКЛЮЧАЮТЬ ЛОГІКУ, МЕТАФІЗИКУ, ПИТАННЯ ПРО ВІДНОСИНИ ВІРИ ТА РОЗУМУ, А ТАКОЖ ВЗАЄМОДІЮ МІЖ ФІЛОСОФІЄЮ І НАУКОЮ. ПІЗНЯ СХОЛАСТИКА СТАЛА ВАЖЛИВИМ ФУНДАМЕНТОМ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВІДРОДЖЕННЯ І РЕФОРМАЦІЇ, ВПЛИВАЮЧИ НА ЄВРОПЕЙСЬКУ КУЛЬТУРУ І СВІТОГЛЯД.



СХОЛАСТИКА ТА МІСТИКА: ДВА ШЛЯХИ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ

Схоластика

Це раціональний, інтелектуальний підхід до теології, зосереджений на систематизації знань через логіку і діалоги. Її мета – обґрунтувати віру розумом, пропонуючи суворий теоретичний фундамент для релігійних істин.

Схоластичний метод побудований на аналізі, доказах і дискусіях, що мають усунення протиріч і пояснення вчень Церкви.

Містика

Містицизм прагне безпосереднього, глибоко емоційного досвіду Бога через інтуїцію і духовні практики. Цей шлях заснований на емпіричному пізнанні, включаючи екстаз і трансцендентальні переживання, що ведуть до єднання з божественним.

Містика підкреслює важливість духовної інтуїції і внутрішнього досвіду, які доповнюють та взаємодіють із раціональним пізнанням схоластики.



ТОМА АКВІНСЬКИЙ: СИНТЕЗ ВІРИ ТА РОЗУМУ

Біографія та праці

Томас Аквінський (1225–1274) був одним із найвпливовіших схоластичних філософів і теологів, автором фундаментальної "Суми теології". Його твори стали основою томізму як філософської школи.

Вплив Арістотеля

Аквінський синтезував християнство з арістотелівською логікою та метафізикою, використовуючи раціональний підхід для пояснення теологічних питань.

П'ять доказів Бога

Він запропонував п'ять логічних доказів існування Бога, серед яких аргументи від руху, причини, необхідності та цілості світу. Ці докази вплинули на подальші філософські дискусії.





ВЧЕННЯ ТОМИ АКВІНСЬКОГО ПРО БОГА, СВІТ І ЛЮДИНУ

Бог

Бог – першопричина всього існуючого, абсолютна досконалість, трансцендентний творець, котрий виявляє себе через світ.

Світ

Світ – ієрархічна система, створена Богом, де все має своє місце і призначення у божественному порядку, від неживої природи до духовних істот.

Людина

Людина – єдність тіла і душі, носій розуму, здатна пізнати Бога через віру і розум, вона має моральний вибір і покликання до вічного щастя.

Віра і розум

Віра і розум не суперечать, а доповнюють одне одного, допомагаючи людині пізнати істину в її цілості.



ТЕОРІЯ ПОДВІЙНОЇ ІСТИНИ

Сутність теорії

Теорія подвійної істини розмежовує сферу віри і розуму, допускаючи, що існують знання правдиві в одній сфері і не обов'язково відповідні в іншій. Це означає, що філософські істини можуть відрізнятися від теологічних, не спростовуючи одна одну.

Вплив на науку

Ідея подвійної істини сприяла автономії науки, дозволяючи вивчати світ без прямого конфлікту з релігійними догмами. Вона відкрила шлях для секуляризації знання і подальшого наукового прогресу в Європі.

ФІЛОСОФСЬКА ПОЛЕМІКА: НОМІНАЛІЗМ ПРОТИ РЕАЛІЗМУ

Номіналізм

Універсалії – це лише слова

(nomina), зручні позначення для груп речей, без реальної сутності поза ними.

Реалізм

Універсалії існують реально і незалежно від окремих предметів, вони є сутністю класу явищ.

Вплив

Полеміка сприяла розвитку емпіризму і скептицизму, активізувала критичний підхід до сутностей і стимулювала наукове мислення.



ВПЛИВ ПІЗНЬОЇ СХОЛАСТИКИ

Передумови Реформації та Відродження

Пізня схоластика підготувала інтелектуальне середовище для культурних та релігійних змін, що настали у XVI столітті.

Політична філософія

Посилено увагу до теорій природного права і політичних концепцій, важливих у формуванні модерної державності.

Розвиток науки

Акцент на раціональному пізнанні та методах дослідження вплинув на зародження сучасної науки і емпіричних досліджень.

Критика та індивідуальний досвід

Підвищено значення особистого досвіду і критику традиційних методів, що стимулювало нові філософські течії.

